

Bruselj, 29.11.2017
COM(2017) 707 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN
EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU**

**Uravnotežen sistem uveljavljanja pravic intelektualne lastnine kot odgovor na sodobne
družbene izzive**

{SWD(2017) 430 final}

I. UVOD

Učinkoviti, dobro načrtovani in uravnoteženi sistemi intelektualne lastnine so ključni vzvod za spodbujanje naložb v inovacije in rast. Pravice intelektualne lastnine so eno izmed glavnih sredstev, s katerimi podjetja, ustvarjalci in izumitelji ustvarjajo donos svojih naložb v znanje in ustvarjanje. Po ocenah študij sektorji, ki temeljijo na intenzivni uporabi pravic intelektualne lastnine, predstavljajo približno 42 % BDP EU (v vrednosti približno 5,7 bilijona EUR letno), ustvarijo 38 % vseh delovnih mest¹ in prispevajo do 90 % izvoza EU².

Z digitalno revolucijo se je odprla obilica novih priložnosti. Internet je prinesel inovativne dobrine, tehnologijo in ustvarjalne vsebine mnogo širšemu krogu potrošnikov, s čimer je inovatorjem in ustvarjalcem odprl vrata do novih trgov in občinstev. Po drugi strani pa digitalna revolucija izpostavlja sistem intelektualne lastnine EU večjim tveganjem. Spletno okolje omogoča mnogo širše in hitreje širjenje blaga in vsebin, ki kršijo pravice intelektualne lastnine, potrošniki pa pogosto težje razlikujejo blago in vsebine, ki kršijo pravice intelektualne lastnine, od pravega in zakonitega blaga in vsebin. Poleg tega se lahko kršitelji pravic intelektualne lastnine skrivajo za lažnimi identitetami in so pogosto zunaj EU, v pristojnostih s šibkimi sistemi izvrševanja.

Zaradi vsega tega se je število kršitev pravic intelektualne lastnine po svetu povečalo³. Ponarejeno in piratsko blago danes predstavlja 2,5 % svetovne trgovine. Industrija EU je močno prizadeta: po nedavni študiji⁴ 5 % vsega uvoza v EU predstavlja ponarejeno in piratsko blago, kar po ocenah znaša 85 milijard EUR nezakonite trgovine.

Kršitve pravic intelektualne lastnine posebej ogrožajo sektorje, v katerih so podjetja EU vodilna v svetu, kot so oblačila, luksuzno blago in zdravila, ter so vzrok za veliko izgubo prihodka in delovnih mest v teh sektorjih. Urad Evropske unije za intelektualno lastnino (v nadaljnjem besedilu: EUIPO) je nedavno analiziral obseg in vpliv kršitev pravic intelektualne lastnine v devetih sektorjih⁵ ter skupno izgubo v EU ocenil na 48 milijard EUR⁶. Prizadeti sta tudi evropska ustvarjalna in kulturna industrija (glasba, film, programska oprema, knjige)⁷.

¹ Ob upoštevanju neposrednih in posrednih zaposlitev.

² EUIPO, Panoge, v katerih se intenzivno uporabljajo pravice intelektualne lastnine, in gospodarska uspešnost v EU, 2016.

³ Kljub temu je mogoče opaziti tudi nekaj napredka. Na primer na področju avtorskih pravic se je zaradi novih poslovnih modelov število kršitev avtorskih pravic na nekaterih trgih zmanjšalo (na voljo na naslovu: <https://copia.is/library/the-carrot-or-the-stick/>). Uspešen razvoj zakonitih ponudb je seveda odvisen tudi od učinkovitih ukrepov izvrševanja. Komisija je dosledno zagovarjala stališče, da bi bilo treba boj proti spletnemu piratstvu združiti z dopolnilnimi ukrepi, vključno z razvojem zakonitih ponudb in izobraževalnih pobud (glej na primer Sporočilo Komisije z naslovom Ustvarjalne vsebine na spletu na enotnem trgu (COM(2007) 836 final) in sporočilo z naslovom Na poti k sodobnemu, bolj evropskemu okviru za avtorske pravice (COM(2015) 626 final).

⁴ OECD/EUIPO, Trade in Counterfeit and Pirated Goods: Mapping the Economic Impact (Trgovina s ponarejenim in piratskim blagom: *Obseg gospodarskega učinka*), 2016.

⁵ Kozmetika in izdelki za osebno nego; oblačila, modni dodatki in obutev; športni izdelki; igrače in igre; ročne torbice in prtljaga; nakit in ure; glasbeni posnetki; žgane pijače in vino ter zdravila.

⁶ Na voljo na naslovu <https://euiipo.europa.eu/ohimportal/en/web/observatory/quantification-of-ipr-infringement>.

⁷ Glej na primer BASCAP/INTA, *The economic impact of counterfeiting and piracy (Gospodarski učinek ponarejanja in piratstva)*, 2017, na voljo na naslovu: http://www.inta.org/Communications/Documents/2017_Frontier_Report.pdf, kjer je bila vrednost digitalnega piratstva na področju filmov, glasbe in programske opreme v letu 2015 na svetovni ravni ocenjena na 213 milijard USD. Glej tudi EUIPO, *The Economic cost of IPR Infringement in the recorded Music industry (Gospodarski stroški kršitev pravic intelektualne lastnine v industriji glasbenih posnetkov)* – maj 2016, na voljo na naslovu: https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/resources/research-and-

Škoda, ki jo zaradi ponarejanja in piratstva utrpijo podjetja, negativno vpliva na delovna mesta, ki jih zagotavljajo v EU, ter ima za posledico izgubo prihodkov od davkov in socialnih prispevkov⁸.

Dobički od ponarejanja in piratstva se medtem pogosto stekajo h kriminalnim organizacijam. Te organizacije običajno delujejo znotraj EU in zunaj nje, uporabljajo tako redne kot nezakonite proizvodne obrate, prodirajo v dobavne verige, izkoriščajo delovno silo, ne plačujejo davkov, perejo denar in ogrožajo potrošnike⁹.

Akcijski načrt za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine iz leta 2014¹⁰ je pomenil premik poudarka politike Komisije pri uveljavljanju pravic intelektualne lastnine v smeri pristopa „sledenja denarju“, da bi kršitelje pravic intelektualne lastnine v komercialnem obsegu prikrajšali za pritok prihodkov, zaradi katerih so njihove dejavnosti donosne. Boljše uveljavljanje pravic intelektualne lastnine prispeva k prednostnim nalogam Komisije za ustvarjanje delovnih mest, spodbujanje rasti in krepitev konkurenčnosti. Pomembno vlogo ima tudi pri dopolnjevanju in krepitvi enotnega trga ter zmanjševanju razdrobljenosti po državah članicah. Zato je Komisija v strategijah za enotni digitalni trg¹¹ in enotni trg¹² napovedala, da mora Evropa storiti več za to, da bi se pravice intelektualne lastnine tudi resnično uveljavljale – v digitalnem okolju –, s podporo pristopu „sledenja denarju“ ter posvečanjem posebne pozornosti malim in srednjim podjetjem (v nadaljnjem besedilu: MSP).

Na podlagi nedavnih pobud za izboljšanje okvira avtorskih pravic¹³ Komisija predstavlja **celovit sveženj ukrepov za nadaljnje izboljšanje uporabe in uveljavljanja pravic**

[studies/ip_infringement/study7/Music_industry_en.pdf](https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/546223/OCI-tracker-6th-wave-March-May-2016.pdf). V tej študiji je bilo ugotovljeno, da je industrija glasbenih posnetkov v letu 2014 zaradi uporabe glasbenih posnetkov iz nezakonitih virov izgubila približno 170 milijonov EUR prihodkov od prodaje v EU. Glej tudi spremljevalne študije urada Združenega kraljestva za intelektualno lastnino (UK Intellectual Property Office) o obsegu spletnih kršitev avtorskih pravic. V zadnji različici (iz maja 2016) je bilo ocenjeno, da je 15 % uporabnikov interneta v Združenem kraljestvu, starih 12 let ali več, med marcem in majem 2016 vsaj en primer spletne vsebine uporabilo nezakonito, medtem ko jih je 5 % uporabljalo izključno nezakonite vsebine (na voljo na naslovu:

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/546223/OCI-tracker-6th-wave-March-May-2016.pdf).

⁸ V nedavni analizi urada EUIPO (glej sprotno opombo 6) je še ocenjeno, da je bilo v teh devetih sektorjih neposredno in posredno izgubljenih več kot 786 000 delovnih mest. Izguba prihodkov države v istih devetih sektorjih znaša 14,4 milijarde EUR.

⁹ UNODC, *The Illicit Trafficking of Counterfeit Goods and Transnational Organized Crime* (Nedovoljena trgovina s ponarejenim blagom in mednarodni organizirani kriminal), 2014, na voljo na naslovu:

https://www.unodc.org/documents/counterfeit/FocusSheet/Counterfeit_focussheet_EN_HIRES.pdf

Europol-EUIPO, *Situation report on counterfeiting in the EU* (Poročilo o stanju ponarejanja v EU), 2015, na voljo na naslovu:

<https://euipo.europa.eu/ohimportal/documents/11370/80606/2015+Situation+Report+on+Counterfeiting+in+the+EU>, in UNICRI, *Illicit pesticides, Organized crime and supply chain integrity* (*Nezakoniti pesticidi, organizirani kriminal in celovitost dobavne verige*), 2016, na voljo na naslovu:

http://www.unicri.it/in_focus/files/The_problem_of_illicit_pesticides_low_res1.pdf.

¹⁰ *Napredek v smeri prenovljenega soglasja glede uveljavljanja pravic intelektualne lastnine*: Akcijski načrt EU, COM(2014) 392 final z dne 1. julija 2014. Na podlagi tega akcijskega načrta je Evropski parlament pozval Komisijo, da podrobno oceni sedanji pravni okvir; glej resolucijo z dne 9. junija 2015.

¹¹ Sporočilo Komisije, *Strategija za enotni digitalni trg za Evropo*, COM(2015) 192 final z dne 6. maja 2015.

¹² Sporočilo Komisije, *Izpopolnitev enotnega trga: več priložnosti za prebivalstvo in gospodarstvo*, COM(2015) 550 final z dne 28. oktobra 2015.

¹³ Glej zlasti *Spodbujanje pravičnega, učinkovitega in konkurenčnega evropskega gospodarstva, ki temelji na avtorskih pravicah, na enotnem digitalnem trgu*, COM(2016) 592 final z dne 14. septembra 2016, ter Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o avtorskih pravicah na enotnem digitalnem trgu z dne 14. septembra 2017.

intelektualne lastnine v državah članicah, na naših mejah in mednarodni ravni¹⁴. Ukrepi iz tega svežnja so predstavljeni v tem sporočilu in naslednjih dokumentih:

- Sporočilo s smernicami za uporabo direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine¹⁵, ki mu je priložen delovni dokument služb Komisije z oceno te direktive;
- Sporočilo o standardnih patentih;
- delovni dokument služb Komisije o oceni memoranduma o soglasju o prodaji ponarejenih izdelkov prek spleta.

To sporočilo zagotavlja okvir za vse te ukrepe o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine, sestavljeno pa je iz štirih glavnih oddelkov, v katerih so predstavljeni:

- 1) ukrepi, ki zainteresiranim stranem na področju intelektualne lastnine omogočijo, da lažje izkoriščajo bolj homogen, pravičnejši in učinkovitejši sistem sodnega izvrševanja v EU. Skupaj s smernicami o uporabi direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine to vključuje ukrepe in priporočila za nadaljnjo krepitev zmogljivosti sodstva in predvidljivosti v EU;
- 2) ukrepi, ki podpirajo pobude industrije za boj proti kršitvam pravic intelektualne lastnine, kot so prostovoljni sporazumi s posredniki in ukrepi za boljšo zaščito dobavnih verig pred ponarejanjem;
- 3) pobude za krepitev zmogljivosti carinskih in drugih organov za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine;
- 4) ukrepi za krepitev prizadevanj za boj proti kršitvam pravic intelektualne lastnine na svetovni ravni s spodbujanjem dobrih praks in okrepitevijo sodelovanja s tretjimi državami.

Kljub jasni potrebi po odločnejših ukrepih proti kršitvam pravic intelektualne lastnine bi morala EU hkrati uvesti politike, s katerimi bi zagotovila, da bo **spoštovanje pravic intelektualne lastnine usklajeno s potrebo po nemoteni uvedbi novih in inovativnih tehnologij**. To je zlasti pomembno, kadar so take tehnologije vključene v standarde. V današnjem hitro spreminjajočem se in medsebojno povezanem svetu so razširjeni standardi, temelječi na tehnologijah, ki so zaščitene s pravicami intelektualne lastnine – znani kot standardni patenti –, nujni za interoperabilnost in zlasti za uspešno uvedbo interneta stvari. Uravnotežen, učinkovit in trajnosten okvir za standardne patente je zato bistven za zagotovitev poštenega dostopa do standardiziranih tehnologij ob hkratnem zagotavljanju, da se imetnikom patenta poplačajo njihove naložbe v raziskave in razvoj ter dejavnosti standardizacije, s čimer dobijo spodbudo, da svoje najboljše tehnologije ponudijo za vključitev v standarde.

Zato je v ločenem sporočilu predstavljen okvir za standardne patente. Sporočilo ponuja smernice in priporočila za preglednejši in učinkovitejši sistem prijav, pojasnjuje nekatera temeljna načela glede poštenih, razumnih in nediskriminatornih praks (pristop po načelu „pošteno, razumno in nediskriminatorno“ (FRAND)) ter ponuja smernice o tem, kako zagotoviti uspešno uveljavljanje ob zmanjšanju verjetnosti za zlorabo pravnih postopkov. Večja jasnost o teh temah bo pomagala zagotoviti vodilni položaj EU v svetovnih tehnoloških inovacijah, obenem pa olajšala uspešno uvedbo novih tehnologij v EU, kot so internet stvari ali omrežja 5G, ki so temelj enotnega digitalnega trga.

¹⁴ V Prilogi je podan pregled glavnih ukrepov.

¹⁵ Direktiva 2004/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL L 157, 30.4.2004, str. 45).

II. ZA UČINKOVITEJŠI IN PREDVIDLJIVEJŠI SISTEM SODNEGA IZVRŠEVANJA V EU

Komisija je skladno s smernicami za boljše pravno urejanje¹⁶ končala obširno ocenjevanje uspešnosti direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine. Rezultati kažejo, da je direktiva privedla do vzpostavitve skupnega pravnega okvira, v katerem se na civilnih sodiščih po vsej EU uporablja isti nabor orodij, s čimer se zagotavlja visoka raven zaščite na notranjem trgu. Direktiva je tudi spodbudila nastanek vseevropskih strategij uveljavljanja v podjetjih ter spodbudila sodnike in pravne strokovnjake k izmenjavi izkušenj s pravnimi postopki. Poleg tega je ocena pokazala, da je direktiva o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine stroškovno učinkovita, skladna z drugimi posredovanji EU s podobnimi cilji ter ustvarja dodano vrednost na ravni EU. Z ocenjevanjem je bilo torej sklenjeno, da direktiva o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine še vedno ustreza namenu.

Vendar so bile z oceno hkrati ugotovljene tudi razlike v tem, kako se v praksi izvajajo in uporabljajo nekatere določbe direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (na primer o sodnih odredbah, odškodninah in pravnih stroških). Te razlike pogosto izhajajo iz nejasnosti in različnih pogledov na razumevanje teh določb, zlasti zaradi izzivov, povezanih z novim digitalnim okoljem. Lahko so tudi posledica pristopa minimalne harmonizacije direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine. Najpomembnejše pa je morda, da razlike izhajajo iz dejstva, da direktiva o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine deluje v zelo raznolikih nacionalnih okvirih civilnih postopkov uveljavljanja in sodnih tradicijah. Posledično so lahko rezultati glede na kraj uvedbe sodnih postopkov zelo različni, in sicer tako v smislu vsebine kot v smislu učinkovitosti in uspešnosti. Zaradi tega je lahko predvidljivost slabša, uveljavljanje pa težje, zlasti v čezmejnih primerih.

Rezultati javnega posvetovanja o oceni direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine¹⁷ potrjujejo te ugotovitve. Čeprav je večina zainteresiranih strani menila, da so veljavna pravila vsekakor pomagala zavarovati pravice intelektualne lastnine in preprečiti njihove kršitve, so številni zaprosili za večjo jasnost glede načina, kako bi bilo treba direktivo o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine uporabljati v praksi. Imetniki pravic in posredniki so zlasti menili, da se ukrepi, postopki in pravna sredstva iz direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine ne uporabljajo dosledno v vseh državah članicah, zaradi česar se stopnje zaščite znotraj EU razlikujejo. Spoštovanje intelektualne lastnine je že samo po sebi temeljna pravica¹⁸, pa tudi državljani so izrazili pomisleke glede spoštovanja svojih temeljnih pravic v postopkih v zvezi z uveljavljanjem pravic intelektualne lastnine.

Smernice o direktivi o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine

Da bi Komisija zagotovila doslednejšo in uspešnejšo uporabo direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine, izdaja v ločenem sporočilu smernice o razlagi in uporabi ukrepov, postopkov in pravnih sredstev, določenih v direktivi o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine¹⁹. Na podlagi sodne prakse Sodišča in razpoložljivih dobrih praks so v dokumentu o

¹⁶ V smernicah za boljše pravno urejanje so opredeljena načela, ki jih mora Evropska komisija upoštevati pri upravljanju in ocenjevanju obstoječe zakonodaje. Glej https://ec.europa.eu/info/better-regulation-guidelines-and-toolbox_sl.

¹⁷ Rezultati javnega posvetovanja so na voljo na spletišču Komisije: http://ec.europa.eu/growth/content/have-your-say-enforcement-intellectual-property-rights-0_sl.

¹⁸ Glej člen 17(2) Listine o temeljnih pravicah.

¹⁹ Sporočilo Komisije z naslovom Smernice o nekaterih vidikih Direktive 2004/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine, COM(2017) 708.

smernicah pojasnjena stališča Komisija o tistih določbah direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine, v zvezi s katerimi so se pojavljale težave pri razlagi. V dokumentu so ob upoštevanju rezultatov ocenjevanja, vključno z javnim posvetovanjem, obravnavani ključni vidiki direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine, zlasti:

- njeno področje uporabe;
- pomen zahteve, da morajo biti zadevni ukrepi, postopki in pravna sredstva med drugim „pošteni in pravični“;
- pravila o dokazih, pravici do informacij, pravici do začasnih in varnostnih ukrepov ter o sodnih odredbah;
- nadomestilo za povzročeno škodo (odškodnina) in
- vračilo pravnih stroškov.

Dokument zagotavlja tudi smernice o tem, kako uporabiti ukrepe iz direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine na način, ki bi zagotavljal primerno ravnotežje med različnimi temeljnimi pravicami, ki so lahko predmet spora v pravnih postopkih v zvezi s pravicami intelektualne lastnine, obenem pa se izogniti nesorazmernim rezultatom in zlorabo pravnih postopkov.

Pravdni postopki v zvezi s pravicami intelektualne lastnine, zlasti v digitalni dobi, lahko sočasno potekajo v več državah članicah. Tako morajo na primer imetniki avtorskih pravic, ki se poskušajo boriti proti nezakonitim spletnim vsebinam, morda hkrati vložiti zahtevke v zvezi z isto kršitvijo v več državah članicah. Vendar vložitev zahtevka za popravilo posledic iste kršitve v več kot eni jurisdikciji v splošnem pomeni visoke stroške in dolgotrajne postopke, zlasti če v EU ne obstaja enoten pravni naslov intelektualne lastnine, in če se zaradi razlik v materialnem pravu tudi uporaba izjem in omejitev med državami članicami razlikuje. Čeprav smernice o direktivi o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine ne obravnavajo in tudi ne morejo obravnavati vseh izzivov v zvezi s tem²⁰, poskušajo prispevati k skladnejši razlagi in uporabi Direktive, zato bi morale imetnikom pravic olajšati vodenje čezmejnih pravnih postopkov.

Smernice ne posegajo v ukrepe uveljavljanja, ki bi jih Komisija lahko izvedla na podlagi člena 258 PDEU in ki bodo skladni z razlago, določeno v dokumentu o smernicah.

Vloge in odgovornosti **posrednikov**, zlasti spletnih posrednikov, so bile pri ocenjevanju in javnem posvetovanju poudarjene kot pomembna skrb zainteresiranih strani. Kot je pojasnjeno v smernicah, možnost izdaje sodne odredbe proti posredniku na podlagi direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine ni odvisna od posrednikove odgovornosti za (domnevno) zadevno kršitev²¹. Dejansko so z direktivo o elektronskem poslovanju²² urejeni pogoji, pod katerimi so nekateri spletni posredniki oproščeni odgovornosti. Čeprav je Komisija v sporočilu o spletnih platformah iz leta 2016²³ menila, da ta okvir, ki ga zagotavlja zadnjenavedena direktiva, še

²⁰ Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 11 direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine, ta nima namena vzpostavljati harmoniziranih pravil za pravosodno sodelovanje, pristojnost, priznavanje in uveljavljanje odločb v civilnih in gospodarskih zadevah ali se ukvarjati z uporabnim pravom, saj obstajajo drugi instrumenti prava Unije, ki urejajo te zadeve na splošno in se načeloma enako uporabljajo za intelektualno lastnino.

²¹ Glej oddelek IV.1 smernic.

²² Direktiva 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (UL L 178, 17.7.2000, str. 1).

²³ Sporočilo Komisije, Spletne platforme in enotni digitalni trg: priložnosti in izzivi za Evropo, COM(2016) 288 final z dne 25. maja 2016.

vedno ustreza namenu, je nedavno izdala konkretne smernice,²⁴ ki so oblikovane tako, da združujejo hitro in učinkovito odkrivanje in odstranjevanje nezakonitih spletnih vsebin, vključno z vsebinami, ki kršijo pravice intelektualne lastnine, ter potrebna pravna jamstva, na primer s tako imenovanimi postopki za obveščanje in ukrepanje. V predlogu direktive o avtorskih pravicah na enotnem digitalnem trgu je Komisija določila tudi nekatera posebna orodja in mehanizme za doseganje dobro delujočega trga za avtorske pravice ter predlagala zlasti primerne ukrepe, ki jih nekateri ponudniki spletnih storitev v sodelovanju z imetniki pravic sprejmejo za preprečevanje razpoložljivosti avtorsko zaščitene vsebin brez soglasja teh imetnikov.

Ustvarjanje močnejše „skupnosti znanja o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine“: izboljšanje sodnega izvrševanja v EU

Pri ocenjevanju se je pokazalo, da se številni imetniki pravic pritožujejo zaradi težav v zvezi z dostopom do pravnega varstva, dolgotrajnih in dragih postopkov ter negotovih rezultatov. Hkrati je prišlo do izraza mnenje o pomanjkanju preglednosti in predvidljivosti v zvezi z načinom vodenja sodnih postopkov in njihovimi (verjetnimi) rezultati. Na splošno se zdi, da dejavniki, kot so razlike v nacionalnih tradicijah civilnega prava in sodnih praksah, še vedno zavirajo razvoj predvidljivega in skladnega sistema za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine v EU.

V tem okviru Komisija poleg zagotavljanja smernic o direktivi o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine poziva države članice, da okrepijo prizadevanja za zagotovitev uspešnega in predvidljivega civilnopravnega uveljavljanja nadomestila v primeru kršitev pravic intelektualne lastnine v EU v skladu z direktivo o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine, sama pa bo podprla ta prizadevanja. Dejansko bi večja preglednost in predvidljivost prinesli velike koristi, zlasti malim in srednjim podjetjem (v nadaljnjem besedilu: MSP). Olajšali bi jim dostop do pravnega varstva in pomagali spodbujati uvedbo cenovno sprejemljivih sistemov zavarovanja za primere pravnih postopkov v zvezi s pravicami intelektualne lastnine²⁵.

Najprej bo Komisija tesno sodelovala z državami članicami in deležniki pri prizadevanjih, da se zgoraj navedeni dokument o smernicah, kjer je to potrebno in primerno, dopolni z dodatnimi bolj ciljno usmerjenimi smernicami za podporo homogenemu in uspešnemu uveljavljanju pravic intelektualne lastnine v EU. V ta namen bo skupaj z nacionalnimi strokovnjaki, tudi nacionalnimi sodniki, in drugimi deležniki, ugotovila nekatera konkretna vprašanja in problematična področja, na katerih bi bile koristne nadaljnje posebne smernice, pripravljene na podlagi izkušenj z dobrimi praksami. Konkreten primer bi v tem pogledu lahko bil izračun odškodnine in dokazi, ki so potrebni za povrnitev škode zaradi kršitev pravic intelektualne lastnine.

Komisija namerava vse smernice o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine objavljati na spletu, med drugim prek portala Tvoja Evropa²⁶, da bodo praktične informacije o sodnem izvrševanju pravic intelektualne lastnine v EU na voljo ne le sodnikom in delavcem v pravni stroki, temveč vsem zainteresiranim stranem.

²⁴ Sporočilo Komisije, Boj proti nezakonitim spletnim vsebinam – Povečanje odgovornosti spletnih platform, COM(2017) 555 final z dne 28. septembra 2017.

²⁵ Kot je Komisija napovedala v pobudi za zagon in razširitev podjetij (*Putting intellectual property at the service of SMEs to foster innovation and growth (Intelektualna lastnina v korist MSP za spodbujanje inovacij in rasti)*, SWD(2016) 373 z dne 22. novembra 2016), sprejema ukrepe za spodbujanje uvedbe takšnih sistemov zavarovanja v zvezi s pravicami intelektualne lastnine v Evropi, zlasti za pomoč MSP.

²⁶ europa.eu/youreurope/citizens/index_sl.htm.

Kot je dalje pokazalo ocenjevanje direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine, je za uspešno in učinkovito uporabo ukrepov, postopkov in pravnih sredstev iz direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine zelo pomembno imeti sodnike, specializirane za pravice intelektualne lastnine in zlasti za izvrševanje teh pravic. Taka specializacija lahko prinaša pomembne prednosti, zlasti hitrejše, učinkovitejše in skladnejše odločitve, ki vodijo k večji pravni varnosti. Komisija zato poziva države članice, da povečajo tako specializacijo.

Dodaten element za uspešnejše in doslednejše uveljavljanje pravic intelektualne lastnine v EU je razpoložljivost **usposabljanja na področju pravosodja in oblikovanje dobrih praks**. Da bi Komisija podprla prizadevanja držav članic na tem področju, bo še okrepila svoje delo z opazovalnim uradom, da bi razvila obširen kurikulum seminarjev in usposabljanj za sodnike. To naj bi spodbudilo mreženje in učne prakse med sodniki, ki obravnavajo kršitve pravic intelektualne lastnine. V tem okviru so za leto 2018 predvideni trije namenski seminarji.

Nazadnje, preglednost pri sodbah v zvezi z uveljavljanjem pravic intelektualne lastnine je bistveni pogoj za izmenjavo znanja na enotnem trgu, večjo predvidljivost ter čezmejno razpravo med pravnimi strokovnjaki, specializiranimi za pravice intelektualne lastnine. Za zdaj sicer le nekaj držav članic objavlja sodno prakso v zvezi s pravicami intelektualne lastnine na namenskih spletiščih, pravila o dostopnosti in objavljanju pa se zelo razlikujejo. Komisija zato poziva države članice, da sistematično objavljajo sodne odločbe v postopkih v zvezi s kršitvami pravic intelektualne lastnine, zlasti odločbe sodišč druge stopnje in višjih stopenj²⁷. Komisija sama pa bo skupaj z uradom EUIPO in njegovim opazovalnim uradom okrepila delo v zvezi z podatkovno zbirko sodne prakse, ki jo je uvedel EUIPO, da bi bila ta karseda celovita in prijazna za uporabo.

Poleg uspešnejših sistemov sodnega izvrševanja bi bilo treba razmisliti tudi o razvoju dodatnih orodij za alternativno reševanje sporov. Uporaba alternativnega reševanja sporov za mediacijo in arbitražo je lahko alternativni način uveljavljanja pravic intelektualne lastnine. Čeprav se alternativno reševanje sporov še vedno redko uporablja za reševanje zahtevkov v zvezi s pravicami intelektualne lastnine, ima svoje prednosti (z njim je na primer mogoče lažje rešiti čezmejna vprašanja, lahko je tudi hitrejše in cenejše od pravnih postopkov). Komisija skupaj z uradom EUIPO trenutno dokumentira obstoječa orodja za alternativno reševanje sporov in analizira prednosti ustanovitve centra za mediacijo pri uradu EUIPO, ki bi obravnaval vprašanja v zvezi z blagovnimi znamkami in modeli. Komisija namerava tudi sodelovati z bodočim Enotnim sodiščem za patente o razvoju mediacije in arbitraže v patentnih zadevah. Kot je napovedano v Pobudi za zagon in razširitev podjetij, naj bi tako pomagali razviti mediacijsko in arbitražno mrežo EU za pravice intelektualne lastnine²⁸.

Da bi Komisija še izboljšala sistem sodnega izvrševanja v EU:

- zagotavlja smernice o razlaganju in uporabi ključnih določb direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine;
- bo sodelovala z nacionalnimi strokovnjaki in sodniki držav članic pri pripravi dodatnih, bolj ciljno usmerjenih smernic, da bi na podlagi izkušenj z dobrimi praksami zagotovila podrobnejša in bolj praktična navodila o določenih vprašanjih v zvezi z direktivo o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine;

²⁷ To bi bilo treba storiti skladno z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov. Neodvisno od tega morajo države članice izpolnjevati tudi člen 15 direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine, ki sodnim organom omogoča, da odredijo objavo sodnih odločb na zahtevo vložnikov tožbe in na stroške kršiteljev.

²⁸ Glej sprotno pomombo 26.

- bo zgoraj navedene smernice in dobre prakse objavljala na spletu, med drugim prek portala Tvoja Evropa;
- poziva države članice, da spodbujajo specializacijo sodnikov za zadeve v zvezi s pravicami intelektualne lastnine in uveljavljanje teh pravic ter sistematično objavljajo sodbe v primerih v zvezi z uveljavljanjem pravic intelektualne lastnine;
- bo skupaj z uradom EUIPO sprejela nadaljnje ukrepe za spodbujanje širše uporabe alternativnega reševanja sporov za reševanje zahtevkov v zvezi s pravicami intelektualne lastnine, vključno z dokumentiranjem obstoječih orodij alternativnega reševanja sporov in analiziranjem prednosti ustanovitve centra za mediacijo pri uradu EUIPO.

III. OKREPITEV PRIZADEVANJ NA POBUDO INDUSTRIJE ZA PREPREČEVANJE KRŠITEV PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE IN BOJ PROTI TAKIM KRŠITVAM

Boj proti kršitvam intelektualne lastnine bi moral biti skupno prizadevanje, ki vključuje vse akterje, javne in zasebne, ter izkorišča ne le sodno izvrševanje, temveč vsa mogoča orodja. Komisija že vrsto let sodeluje z industrijo ter tako podpira in spodbuja ukrepe industrije proti kršitvam pravic intelektualne lastnine. Tako bi spodbudili **primerno skrbnost** vseh strank, ki so morebiti vključene v razvoj izdelkov ali vsebin, ki kršijo pravice intelektualne lastnine, in transakcije v zvezi z njimi, vključno z dobavitelji, oglaševalskimi agencijami, ponudniki plačilnih storitev pa tudi samimi imetniki pravic. Kljub pomembnemu napredku je mogoče in treba storiti še več, da se ustavi širjenje blaga in praks, ki kršijo pravice intelektualne lastnine.

V celoti izkoristiti potencial prostovoljnih sporazumov

Komisija spodbuja več dialoga med zainteresiranimi stranmi, da bi pospešila uspešno sodelovanje partnerjev iz industrije v boju proti kršitvam pravic intelektualne lastnine in širila dobre prakse industrije. Prvi memorandum o soglasju je bil med imetniki pravic in spletnimi platformami sklenjen leta 2011 in je bil posodobljen leta 2016²⁹. Memorandum določa na sodelovanju temelječ pristop za boj proti prodaji ponarejenega blaga. Od tedaj je mogoče ugotoviti še dva dosežka:

Najprej so bili v okviru tega prvega memoranduma o soglasju o ponarejanju uvedeni ključni kazalniki uspešnosti za oceno rezultatov prostovoljnega sporazuma in ugotovitev morebitnih področij za nadaljnje izboljšave. Rezultati prvega cikla spremljanja na podlagi teh ključnih kazalnikov uspešnosti kažejo, da se je memorandum o soglasju izkazal za uspešnega in je že prinesel pomembne rezultate. Rezultati še kažejo, da lahko prostovoljno sodelovanje pomembno prispeva k obvladovanju spletnega ponarejanja in prinese učinkovite rešitve. Odkar je začel veljati memorandum o soglasju, je bilo s spletnih platform umaknjeno veliko število ponudb ponarejenih izdelkov, večinoma zaradi bolj proaktivnih in preprečevalnih ukrepov. A ker se blago, ki krši pravice intelektualne lastnine, vse pogosteje znajde na enotnem trgu, Komisija spodbuja vse podpisnike in nove udeležence, naj okrepijo svoja prizadevanja³⁰.

²⁹ Memorandum o soglasju o prodaji ponarejenega blaga prek spleta z dne 21. junija 2016, na voljo na naslovu: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/18023/attachments/1/translations>. Memorandum o soglasju velja za znamke, vzorce ali modele in avtorske pravice.

³⁰ Več podrobnosti o rezultatih prvega cikla spremljanja memoranduma o soglasju o ponarejanju – vključno z analizo na podlagi ključnih kazalnikov uspešnosti in rezultatov ankete med zainteresiranimi stranmi – je na voljo

Drugič, pod okriljem Komisije zainteresirane strani končujejo svoje delo za sklenitev novega memoranduma o soglasju, katerega cilj je zadržati oglaševanje na spletiščih, ki kršijo pravice intelektualne lastnine. Prihodki od oglaševanja so pomemben vir dohodka za takšna spletna mesta, ukrepi, ki bodo dogovorjeni, pa bi morali prekiniti ta pomembni vir podpore za kršitelje pravic intelektualne lastnine. Če se na spletnih mestih, ki kršijo pravice intelektualne lastnine, pojavljajo oglasi za domače znamke in znane plačilne storitve, lahko potrošniki mislijo, da spletno mesto, do katerega dostopajo, ponuja zakonit dostop do vsebin, blaga in storitev, čeprav ga dejansko ne. To lahko zmede potrošnike, krni njihovo zaupanje in tako škodi vrednosti znamke.

V pripravi je tudi memorandum o soglasju za sektorja **prometa in pomorskega prevoza**. Njegov cilj je, da se ponarejevalcem v komercialnem obsegu prepreči uporaba storitev takih podjetij za pošiljanje ponarejenega blaga v EU. Pripravlja se dodaten memorandum o soglasju, ki naj bi obravnaval ponudnike plačilnih storitev, ki so pogosto ključnega pomena za spletne ponudbe, ki kršijo pravice intelektualne lastnine.

Komisija podpira nadaljnji razvoj teh prostovoljnih sporazumov, zlasti v spletnem okolju, in bo poskušala zagotoviti, da bodo vsi podpisniki ravnali skrbno in v celoti spoštovali pravo EU na splošno, zlasti pa člena 101 in 102 PDEU. Hkrati bo poskušala zagotoviti, da se bo med različnimi interesi vključenih strank poiskalo primerno ravnotežje in da bodo pravice potrošnikov ustrezno spoštovane. Komisija bo tudi spodbujala široko udeležbo vseh sektorjev in industrij v takih sporazumih.

Komisija meni, da bi spremljanje takih memorandumov o soglasju moralo temeljiti na ključnih kazalnikih uspešnosti. O uspešnosti teh sporazumov bo redno poročala, da bi tako izluščila dobre prakse, ugotovila področja, na katerih so v prihodnosti mogoče izboljšave, in ocenila potrebo po zakonodajnih ukrepih na ravni EU.

Zaščita dobavnih verig pred ogroženostjo s kršitvami pravic intelektualne lastnine

Z dodatnim področjem dela, na katerem sodelujejo Komisija, industrija in drugi partnerji, se poskušajo dobavne verige zaščititi pred ogroženostjo s ponarejanjem in drugimi kršitvami pravic intelektualne lastnine. Tudi na tem področju je izzivov vse več. Na delavnici o primerni skrbnosti in celovitosti dobavnih verig za zaščito pravic intelektualne lastnine v letu 2015³¹ je bilo ugotovljeno, da se podjetja vse pogosteje srečujejo s primeri ponarejenih izdelkov (kot so na primer ponarejeni elektronski deli), ki se infiltrirajo v njihove dobavne verige. To je predvsem posledica dejstva, da so dobavne verige vse bolj zapletene, zaradi česar podjetja, zlasti MSP, težko spremljajo svoje dobavitelje in poddobavitelje. Hkrati so kršitelji s pojavom novih tehnologij in interneta izboljšali svoje tehnike ponarejanja in se vtihotapili v zakonite dobavne verige. Za preglednost dobavne verige so na voljo dobre prakse (obvladovanje tveganj, družbena odgovornost podjetij). Vendar se ne uporabljajo rutinsko za odkrivanje kršitev pravic intelektualne lastnine in boj proti njim. S pomanjkanjem primerne skrbnosti se zmanjšuje varnost dobavne verige in odpirajo vrata ponaredkom, ki škodujejo podjetjem, državljane pa izpostavljajo tveganjem.

Po mnenju Komisije je nujno v boju proti ponaredkom še naprej izkoriščati dobavne verige. To je mogoče storiti s preskušanjem novih orodij ter zagotavljanjem pomoči pri ustvarjanju in širjenju dobrih praks.

v delovnem dokumentu služb Komisije z naslovom Pregled delovanja Memoranduma o soglasju o prodaji ponarejenega blaga prek spleta, SWD(2017) 430, ki je priložen temu sporočilu.

³¹ Video z delavnice je na voljo na spletišču Komisije:

http://ec.europa.eu/growth/industry/intellectual-property/enforcement/index_en.htm.

Sledljivost blaga je temelj varnosti dobavne verige in potrošnikov ter kakovosti izdelkov. Zato bo Komisija poskušala okrepiti sodelovanje med imetniki pravic in ključnimi akterji, kot so organizacije za standarde in ponudniki varnostnih rešitev, da bi olajšala širjenje tehnologij za sledljivost³² in podprla pojav novih sistemov sledljivosti in avtentikacije, kot je **blokovna veriga**. Ta digitalna knjiga transakcij v skupni rabi z evidentiranjem sredstev, transakcij in udeležencev zagotavlja koristne informacije o izvoru in zgodovini izdelkov ter olajšuje njihovo sledljivost in avtentikacijo. Rešitve na podlagi blokovne verige zato lahko omogočijo hitro odkrivanje ponarejenih delov ali izdelkov, ki so vstopili v zakonite dobavne verige, in morebitne preusmeritve blaga na nezakonite trge³³. Komisija v okviru projekta z naslovom #Blockchain4EU: Blokovna veriga za preoblikovanje industrije analizira, kako je mogoče blokovno verigo uporabiti za krepitev preglednosti dobavnih verig in boljšo zaščito pravic intelektualne lastnine. Komisija bo skupaj z opazovalnim uradom še naprej pregledovala in preskušala (zlasti prek tekmovanja Blockathon) različne možnosti uporabe blokovne verige v boju proti ponaredkom ter odkrivala morebitne pravne in ekonomske ovire za njeno uvajanje³⁴.

Obstajajo tudi možnosti za več ozavešanja in širjenja dobrih praks. Industrije bi se morale zavedati, da morajo zaščititi svoje dobavne verige, spodbuditi pa bi jih bilo treba tudi k ukrepanju za boljšo zaščito. Nadaljnje vključevanje zaščite pravic intelektualne lastnine v postopke akreditacije lahko v tem okviru prispeva koristno orodje. Tako je bil na primer 10. maja 2017 sprejet nov standard ISO za trajnostno naročanje (ISO 20400), v katerem so prvič izrecno navedeni ukrepi za boj proti kršitvam pravic intelektualne lastnine. Komisija si bo zdaj prizadevala za še večjo promocijo tega standarda z informativnimi sestanki s podjetji³⁵ ali večjimi prireditvami o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine³⁶.

Hkrati bo Komisija podrobneje preučila, kako bi bilo mogoče skladnost s standardi zaščite pravic intelektualne lastnine v prihodnosti vključiti v postopek pridobitve statusa „pooblaščenega gospodarskega subjekta“³⁷. Pojem pooblaščen gospodarski subjekt (AEO) temelji na partnerstvu med carinskimi organi in podjetji, ki ga je uvedla Svetovna carinska organizacija (WCO). Status pooblaščenega gospodarskega subjekta podeljujejo carinski organi, gospodarskim subjektom pa daje nekatere prednosti v carinskih postopkih. Pridobijo ga lahko vsi akterji dobavne verige, ki izpolnjujejo določena merila kakovosti, opredeljena v carinskih predpisih EU, in tesno sodelujejo s carinskimi organi za zagotovitev varnosti in celovitosti dobavnih verig. Boj proti ponarejanju bi pri tem lahko pridobil še večji pomen. Za večjo varnost dobavnih verig naj gospodarski subjekti izberejo zaupanja vredne partnerje, ki imajo uvedene učinkovite sheme skladnosti, kakršna je status pooblaščenega gospodarskega subjekta.

³² Skupno raziskovalno središče Evropske komisije je izvedlo obširen pregled avtentikacijskih tehnologij in sistemov spremljanja in sledenja, ki je bil objavljen v letu 2016 in je na voljo na naslovu:

<http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC104204/kjna28400enn.pdf>.

³³ Seveda če so rešitve na podlagi blokovne verige skladne z veljavno zakonodajo, zlasti glede varstva osebnih podatkov.

³⁴ Komisija bo skupaj z Evropskim parlamentom ustanovila tudi „Opazovalno skupino in forum EU za blokovno verigo“.

³⁵ Na primer s podporo službe za pomoč uporabnikom pravic intelektualne lastnine.

³⁶ Standard ISO 20400 je bil obravnavan na vrhu o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine v Berlinu 23. junija 2017.

³⁷ https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/customs-security/authorised-economic-operator-aeo_en.

Posebno pozornost pa bi bilo treba nameniti tudi položaju MSP, ki imajo pogosto zelo omejena sredstva za izkoriščanje svojih dobavnih verig. Urad EUIPO začne študijo o tej temi, da bi odkril dobre prakse in ponudil konkretne rešitve.

Komisija poziva industrijo, da sprejme potrebne in primerno skrbne ukrepe za boj proti kršitvam pravic intelektualne lastnine. Da bi podprla industrijo pri teh prizadevanjih in pospeševala dobre prakse, bo Komisija:

– še naprej sodelovala z zainteresiranimi stranmi za izboljšanje in razširitev prostovoljnih sporazumov za boj proti kršitvam pravic intelektualne lastnine. Prizadevala si bo za spodbujanje namenskih memorandumov o soglasju, ki vključujejo imetnike pravic, internetne platforme, oglaševalska podjetja, pošiljatelje in ponudnike plačilnih storitev;

– še naprej spremljala delovanje in uspešnost takih memorandumov o soglasju ter poročala o njihovih rezultatih;

– še naprej spodbujala primerno skrbnost v dobavnih verigah, raziskovala možnosti novih tehnologij, kot je blokovna veriga, in spodbujala uporabo obstoječih postopkov akreditacije za uvedbo shem skladnosti s pravicami intelektualne lastnine.

IV. BOJ PROTI KRŠITVAM PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE Z OKREPLJENIM UPRAVNIM SODELOVANJEM

Danes je na voljo veliko informacij o vrednosti in učinku ponarejenega in piratskega blaga³⁸, izvoru kriminalnih organizacij in poteh, ki jih uporabljajo za prenos tega blaga v EU³⁹. S prizadevnim zbiranjem podatkov⁴⁰ so zdaj ugotovljeni najhuje prizadeti sektorji, poti so znane in dokazi na voljo. Čas je torej, da se v EU združijo moči in okrepi boj proti kršitvam pravic intelektualne lastnine na njenih mejah in zunaj njih.

Da bi Komisija izboljšala spoštovanje pravic intelektualne lastnine v EU, bo poskušala utrditi sodelovanje med vsemi ustreznimi organi. Najprej bo preučila, kako bi bilo mogoče inšpekcijske organe za gospodarstvo in trgovino dejavneje vključiti v boj proti ponarejanju in piratstvu. V nekaterih državah članicah jim je to že uspelo, v drugih še ne. Na podlagi obstoječih dobrih praks na nekaterih področjih in v nekaterih državah članicah bo Komisija z državami članicami razpravljala o tem, kako zagotoviti primerno vključitev vseh ustreznih organov. Komisija bo na primer med državami članicami v agroživilskem sektorju še naprej spodbujala izmenjavo dobrih praks za nadzor in izvrševanje, in sicer zlasti v zvezi s pravicami

³⁸ Glej Europol/EUIPO, *Situation Report on Counterfeiting and Piracy in the European Union (Poročilo o stanju ponarejanja in piratstva v Evropski uniji)*, 2017, na naslovu:

https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/Situation%20Report%20EUIPO-Europol_en.pdf.

³⁹ Glej OECD/EUIPO, *Mapping the Real Routes of Trade in Fake Goods (Opredelitev realnih poti trgovine s ponarejenim blagom)*, junij 2017, na voljo na naslovu:

https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/Mapping_the_Real_Routes_of_Trade_in_Fake_Goods_en.pdf.

⁴⁰ Več publikacij o posebnih vprašanjih v zvezi s pravicami intelektualne lastnine in njihovimi kršitvami je na voljo na domači strani opazovalnega urada: <https://euiipo.europa.eu/ohimportal/en/web/observatory/observatory-publications>.

iz geografske označbe, vključno z nadaljevanjem programa revizije nadzornih struktur držav članic.

Poleg tega bo Komisija skupaj z uradom EUIPO in Europolom pregledala različne podatkovne zbirke, ki se uporabljajo v boju proti ponarejanju, da bi ugotovila podatkovne vrzeli in morebitne načine za boljše izmenjavo podatkov med ustreznimi organi.

Skupaj z uradom EUIPO ter na podlagi zbranih dokazov in podatkov bo poskušala tudi sodelovati z državami članicami za dodatno ozaveščanje javnosti o vlogi intelektualne lastnine in negativnih učinkih kršitev pravic intelektualne lastnine.

Za boj proti ponarejanju in piratstvu na mejah Unije bo Komisija še naprej pomagala državam članicam pri carinskem nadzoru. Komisija trenutno ocenjuje uspešnost carinskega akcijskega načrta za boj proti kršitvam pravic intelektualne lastnine v obdobju 2013–2017⁴¹. O tem bo poročala še v letu 2017 in sprejela potrebne nadaljnje ukrepe, ki bodo osredotočeni na naslednje prednostne naloge:

- – zagotavljanje homogenega izvajanja zakonodaje o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine na mejah po vsej EU;
- – okrepitev carinskega sodelovanja in izmenjave informacij s policijo in drugimi izvršnimi organi;
- – razvoj orodij za obvladovanje tveganja pri uveljavljanju pravic intelektualne lastnine.

Hkrati Komisija ponovno poudarja obveznosti držav članic, da v svojo zakonodajo prenesejo nove predpise EU, določene v direktivi o blagovnih znamkah, vključno z ureditvijo za javne organe. S temi pravili bo med drugim mogoče ustaviti tok ponarejenega blaga, vključno z blagom v tranzitu⁴².

Ponarejeni izdelki navadno niso skladni z zakonodajo EU o proizvodih in lahko predstavljajo varnostno tveganje za potrošnike. Ker se to sporočilo osredotoča na boljše uveljavljanje zakonodaje EU o pravicah intelektualne lastnine, bo uveljavljanje ostale zakonodaje EU o proizvodih obravnavano v naslednjem paketu za proizvode, kot je napovedano v strategiji za enotni trg.

Komisija bo:

- skupaj z uradom EUIPO zagotovila, da bodo ustrezni izvršni organi v EU imeli orodja za sodelovanje v boju proti ponarejanju in piratstvu, tudi prek boljšega nadzora trga;
- skupaj z uradom EUIPO okrepila prizadevanja za večje ozaveščanje javnosti o tveganjih v zvezi s kršitvami pravic intelektualne lastnine;
- na podlagi rezultatov sedanjega carinskega akcijskega načrta nacionalnim carinskim organom ponudila bolj ciljno usmerjeno pomoč ter sodelovala s Svetom pri pripravi novega carinskega akcijskega načrta v letu 2018.

V. BOJ PROTI KRŠITVAM PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE PO VSEM SVETU

⁴¹ Resolucija Sveta o carinskem akcijskem načrtu EU za boj proti kršitvam pravic intelektualne lastnine (UL C 80, 19.3.2013, str. 1).

⁴² Glej Direktivo (EU) 2015/2436 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2015 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z blagovnimi znamkami (UL L 336, 23.12.2015, str. 1).

Ponarejanje in piratstvo sta večinoma globalni težavi, ki zahtevata globalne odzive. Ukrepe, sprejete v EU, bi morala spremljati mednarodna prizadevanja za preprečevanje kršitev pravic intelektualne lastnine v globalnih dobavnih verigah.

Komisija spodbuja pristop EU k uveljavljanju pravic intelektualne lastnine: dvostransko v trgovinskih sporazumih in dialogih o pravicah intelektualne lastnine s ključnimi trgovinskimi partnerji; večstransko pa v mednarodnih organizacijah, kot so Svetovna organizacija za intelektualno lastnino (WIPO), Svet za TRIPS (Sporazum o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine) pri Svetovni trgovinski organizaciji in OECD, ter v ustreznih organih, kot je ICANN⁴³. Cilj je okrepiti in standardizirati uveljavljanje pravic intelektualne lastnine na mednarodni ravni ter ozaveščati o škodi, ki jo povzročata ponarejanje in piratstvo.

Komisija v tesnem sodelovanju z uradom EUIPO začneja tri programe tehničnega sodelovanja na področju pravic intelektualne lastnine („IP Key“) s Kitajsko, Jugovzhodno Azijo in Latinsko Ameriko. Za to se je odločila na podlagi pozitivnih izkušenj s prejšnjimi programi sodelovanja s Kitajsko in regijo ASEAN. Proračun teh treh programov v obdobju 2017–2020 bo znašal 20 milijonov EUR. S programi bo podprt razvoj uspešnega sistema za zaščito pravic intelektualne lastnine v sodelujočih državah na podlagi dobrih praks EU, kar bo podjetjem iz EU pomagalo zaščititi njihove pravice intelektualne lastnine na teh trgih.

V okviru strategije za zaščito in uveljavljanje intelektualne lastnine v tretjih državah⁴⁴ bo Komisija objavila posodobljeno poročilo o zaščiti in uveljavljanju pravic intelektualne lastnine v tretjih državah. Poročilo bo vsebovalo seznam novih prednostnih držav. Komisija bo okrepila svoje dejavnosti v prednostnih državah ter osredotočila svoje vire na področja, za katera je bilo ugotovljeno, da vzbujajo zaskrbljenost, tudi na prostotrgovinska območja in geografske označbe.

Komisija bo v sodelovanju z uradom EUIPO vzpostavila **kontrolni seznam trgov v zvezi z intelektualno lastnino**. Na njem bodo navedeni spletni in fizični trgi zunaj EU, ki po prijavi izvajajo ali omogočajo pomembne kršitve pravic intelektualne lastnine, zlasti ponarejanje in piratstvo, v zvezi s potrošniki iz EU. Končni rezultat tega izvajanja bo seznam najbolj problematičnih trgov z opisom njihovih glavnih značilnosti. Komisija bo zagotovila potrebne informacije in zaščitne ukrepe v zvezi z vsebino in namenom seznama. Poleg tega bo spremljala ukrepe lokalnih organov v zvezi s trgi, uvrščenimi na seznam, ter ukrepe operaterjev in lastnikov trgov za obvladovanje kršitev pravic intelektualne lastnine.

V okviru tega bo Komisija začela javno posvetovanje za zbiranje informacij o teh trgih. Na podlagi podatkov, ki bodo preverjeni s pomočjo opazovalnega urada, bodo izbrani trgi, ki bodo uvrščeni na seznam. Prvi kontrolni seznam trgov v zvezi z intelektualno lastnino bo objavljen v drugi polovici leta 2018 in se bo redno posodabljal.

Komisija bo tudi še naprej spodbujala uporabo spletnih informacij o zaščiti pravic intelektualne lastnine, vključno s podatkovno zbirko sistema za hitro sporočanje ponaredkov (ACRIS), v katerem se zbirajo informacije o primerih kršitev pravic intelektualne lastnine, v katerih so podjetja iz EU prizadeta v državah zunaj Unije. Da bi bile informacije na spletu dostopnejše in prijaznejše za uporabo, namerava Komisija vzpostaviti portal, na katerem bodo zbrane točke dostopa do njenih spletišč in podatkovnih zbirk v zvezi s pravicami intelektualne lastnine.

⁴³ Organizacija za dodeljevanje spletnih imen in števil.

⁴⁴<https://euiipo.europa.eu/ohimportal/documents/11370/0/Report+on+the+protection+and+enforcement+of+intellectual+property+rights+in+third+countries>.

Da bi okrepila boj proti kršitvam pravic intelektualne lastnine v državah, ki niso članice EU, bo Komisija:

- v prvem četrtletju leta 2018 objavila novo poročilo o zaščiti in uveljavljanju pravic intelektualne lastnine v tretjih državah, v katerem bo predstavila nova območja (tj. prostotrgovinska območja, geografske označbe);**
- v drugi polovici leta 2018 pripravila kontrolni seznam trgov v zvezi z intelektualno lastnino, v katerem bodo navedeni spletni in fizični trgi, na katerih prihaja do bistvenih kršitev pravic intelektualne lastnine ali ki take kršitve omogočajo;**
- na podlagi letnih delovnih načrtov izvajala programe tehničnega sodelovanja (programe „IP Key“) s Kitajsko, Jugovzhodno Azijo in Latinsko Ameriko.**

VI. ZAKLJUČEK

V sporočilu je predstavljen celovit nabor ukrepov, katerih cilj je zagotoviti usklajen in uspešen pristop po vseh politikah EU k nadaljnjemu izboljšanju boja proti kršitvam pravic intelektualne lastnine. Da bi dosegla čim večjo prepoznavnost, Komisija sodeluje z uradom EUIPO pri zagotavljanju dostopnosti informacij o vseh ukrepih prek enotnega spletnega portala.

Zaradi obsega ponarejanja in piratstva ter njunega učinka na našo družbo se je treba odzvati z uspešnim izvrševanjem, ki vključuje hitro in usklajeno posredovanje številnih akterjev, javnih in zasebnih, ki delujejo na vseh ravneh, od lokalne do svetovne.

V ta namen Komisija spodbuja vse stranke k nadaljnjemu ukrepanju na podlagi smernic, priporočil in ukrepov, predstavljenih v tem sporočilu. Sama pa bo spremljala doseženi napredek in na tej podlagi ocenila potrebo po nadaljnjih ukrepih.

Pregled glavnih ukrepov

UKREP	AKTERJI	ROK
1. ZA UČINKOVITEJŠI IN PREDVIDLJIVEJŠI SISTEM SODNEGA IZVRŠEVANJA V EU		
Smernice o razlagi in uporabi ključnih določb direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine	Komisija	opravljeno
Sodelovanje z nacionalnimi strokovnjaki in sodniki pri nadaljnjih, bolj ciljno usmerjenih smernicah na podlagi dobrih praks	Komisija/države članice/opazovalni urad	do leta 2019
Objava navedenih smernic in dobre prakse na spletu, mdr. prek portala Tvoja Evropa	Komisija/opazovalni urad	do leta 2019
Spodbujanje: – specializacije sodnikov za zadeve v zvezi s pravicami intelektualne lastnine in uveljavljanjem teh pravic; – sistematičnega objavljanja sodb v zadevah uveljavljanja pravic intelektualne lastnine	države članice	–
Spodbujanje širše uporabe alternativnega reševanja sporov za reševanje sporov v zvezi s pravicami intelektualne lastnine, vključno z dokumentiranjem obstoječih orodij za alternativno reševanje sporov in analizo prednosti ustanovitve centra za mediacijo pri uradu EUIPO	Komisija/EUIPO	do leta 2019
2. OKREPITEV PRIZADEVANJ NA POBUDO INDUSTRIJE ZA PREPREČEVANJE KRŠITEV PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE IN BOJ PROTI TAKIM KRŠITVAM		
Izboljšanje in razširitev prostovoljnih sporazumov za boj proti kršitvam pravic intelektualne lastnine, zlasti s posebnimi memorandummi o soglasju, ki vključujejo imetnike pravic, internetne platforme, oglaševalska podjetja, pošiljatelje in ponudnike plačilnih storitev	Komisija/industrija	do leta 2019
Spodbujanje takih memorandumov o	Komisija/opazovalni urad	do leta 2019

soglasju; spremljanje njihovega delovanja in uspešnosti ter poročanje o njihovih rezultatih		
Spodbujanje primerne skrbnosti v dobavnih verigah za boj proti kršitvam pravic intelektualne lastnine, preučitev možnosti novih tehnologij, kot je blokovna veriga, in spodbujanje uporabe obstoječih postopkov akreditacije za uvedbo shem skladnosti s pravicami intelektualne lastnine	Komisija/države članice/EUIPO/opazovalni urad	do leta 2019
3. BOJ PROTI KRŠITVAM PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE Z OKREPLJENIM UPRAVNIM SODELOVANJEM		
Krepitev dejavnosti in ozaveščanja javnosti o tveganjih, povezanih s kršitvami pravic intelektualne lastnine	EUIPO	do leta 2019
Nudenje bolj ciljno usmerjene pomoči nacionalnim carinskim organom na podlagi rezultatov sedanjega carinskega akcijskega načrta ter sodelovanje s predsedstvom Sveta pri pripravi novega carinskega akcijskega načrta	Komisija/Svet	leto 2018
4. BOJ PROTI KRŠITVAM PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE PO VSEM SVETU		
Objava novega poročila o zaščiti in uveljavljanju pravic intelektualne lastnine v tretjih državah, v katerem bodo predstavljena nova prednostna področja (tj. prostotrgovinska območja, geografske označbe)	Komisija	prva polovica leta 2018
Priprava kontrolnega seznama trgov v zvezi z intelektualno lastnino, v katerem bodo navedeni spletni in fizični trgi, na katerih prihaja do bistvenih kršitev pravic intelektualne lastnine ali ki take kršitve omogočajo	Komisija	leto 2018
Izvajanje programov tehničnega sodelovanja (programi „IP Key“) s Kitajsko, Jugovzhodno Azijo in Latinsko Ameriko na podlagi letnih delovnih načrtov	Komisija/opazovalni urad	obdobje 2018–2019